

ДАНАС НА ПОЗОРЈУ

11.00 часова / Међународна селекција „Кругови“
Округли сто: Ја сам она која нисам

12.00 часова / Такмичарска селекција
Округли сто: Избирачица

15.00 часова / Културни центар Новог Сада (Католичка порта 5)
 Позорје младих

Јуџин О'Нил: АНА КРИСТИ

Артур Милер: КОЈА ЋЕ ГОСПОЂА ФЕЛТ ДОЋИ НА ДОРУЧАК?

(Сцене из комада)

Факултет драмских уметности Београд /
Катедра за позоришну и радио режију

Шеф класе Позоришна и радио режија: ДУШАН ПЕТРОВИЋ, ред. проф.

Доцент: АНА ТОМОВИЋ

Шеф класе Глума: МАРИЈА МИЛЕНКОВИЋ, ред. проф.

Стручни сарадник: БОЈАНА СТОЈКОВИЋ

Завршни испит студената 2. године позоришне и радио режије
 и део испита студената 2. године глуме

Део испита студената 2. године менаџмента и продукције позоришта, радија и културе:
 СОФИЈА ГАВРИЛОВИЋ, МИЛА ЈОВАНОВИЋ, МИЛА МИЉКОВИЋ, АНЂЕЛА ТАДИЋ

АНА КРИСТИ

Режија: ТАРА МИТРОВИЋ

Играју

НАТАЛИЈА СТЕПАНОВИЋ

МИТАР МИЛИЋЕВИЋ

ВУКАШИН ЈОВАНОВИЋ

Адаптација текста: ТАРА МИТРОВИЋ

Драматургија: СОФИЈА ДИМИТРИЈЕВИЋ

Сценографија: ТИЈАНА ПЕЈИЋ, ДУШАН ПОПОВИЋ,
ТАРА МИТРОВИЋ

Костим: ИСИДОРА ПЕТРОВИЋ, АНЂЕЛА МИЛИНКОВИЋ

Дизајн светла: ГОРДАНА ПАНТЕЛИЋ

Дизајн звука: САВА МИЛИВОЈЕВИЋ, ЛУКА ЦВЕТКО

Дизајн плаката: ЉУБИЦА ЖИВАНОВИЋ

Продукција: СОФИЈА ГАВРИЛОВИЋ, МИЛА ЈОВАНОВИЋ

КОЈА ЋЕ ГОСПОЂА ФЕЛТ ДОЋИ НА ДОРУЧАК?

Режија: МАРТА ЂОРЂЕВИЋ

Играју

РАДОСАВ ЈАЊИЋ

МИЛИЦА ЛУЧИЋ

АНДРЕЈ ЊЕЖИЋ

СТАША МИЛОВАНОВИЋ

ЈОВАНА БЕРИЋ

НЕВЕНА ДИМИТРИЈЕВИЋ

Превод и адаптација: ВАЊА ШЕВИЋ,

ОГЊЕН БРАНКОВИЋ

Драматургија: ОГЊЕН БРАНКОВИЋ

Костим: МИЛА МИЉКОВИЋ, АНЂЕЛА ТАДИЋ

Сценографија: МИЛИЦА БЕРИЋ, НИНА ФУКС

Дизајн звука: МАТЕЈ РУСМИР

Дизајн светла: ГОРДАНА ПАНТЕЛИЋ

Дизајн плаката: АНЂЕЛА ДАБИЋ

Продукција: МИЛА МИЉКОВИЋ, АНЂЕЛА ТАДИЋ

17.30 часова / СНП, горњи фоаје Сцене „Пера Добриновић“

Дани књиге

Издања Српског народног позоришта

Енциклопедија Српског народног позоришта (I)

Лист „Позориште“

Говори др Зоран Ђерић

18.00 часова / СНП, Камерна сцена

Позорје младих

Тенеси Вилијамс: МАЧКА НА ВРУЋЕМ ЛИМЕНОМ КРОВУ

Академија за умјетност и културу Осиек (Хрватска)

Испитна продукција 1. године мастер студија глуме

Колегијум: Мајсторска радионица глуме 1: глумац пред драмским текстом

Носитељка колегијума: АНИЦА ТОМИЋ, доц. арт.

Сарадник на колегијуму: ДОМАГОЈ МРКОЊИЋ, доц. арт.

Играју

Брик: ГРГУР ГРГИЋ

Меги: ВАЊА ЧИЧА

Отац Полит: ДАВОР ТАРБУК

Гупер: ДОМИНИК КАРАУЛА

Меј: АНАБЕЛА СУЛИЋ

Велечасни: ЛОРЕНЦО ТОЛИЋ

Мама Полит: КАТИЦА ШУБАРИЋ

Скипер: ДОРИАН ВИЦИЋ

19.00 часова / Новосадско позориште/Újvidéki Színház

Такмичарска селекција

Тијана Грумић

ФЛЕКЕ

Краљевачко позориште

Редитељ: ЈУГ ЂОРЂЕВИЋ

Сценографија: ВЕЛИМИРКА ДАМЈАНОВИЋ, ЈУГ ЂОРЂЕВИЋ

Костимографија: ВЕЛИМИРКА ДАМЈАНОВИЋ

Музика: ЈУЛИЈА ЂОРЂЕВИЋ

Дизајн светла: РАДОМИР СТАМЕНКОВИЋ

Играју

АЛЕКСАНДРА АРИЗАНОВИЋ

ДРАГАНА ВАРАГИЋ

ГОРИЦА ДИНУЛОВИЋ

ЗОРАН ЦЕРОВИНА

Фото: НЕНАД МИЛЕНКОВИЋ

Представа траје 1 сат и 40 минута



21.00 час / СНП, Сцена „Пера Добриновић“

Међународна селекција „Кругови“

MY NAME IS GORAN STEFANOVSKI

Драмски театар Скопље (Северна Македонија)

Редитељ: БРАНИСЛАВ МИЋУНОВИЋ

Ауторска адаптација: БРАНИСЛАВА ИЛИЋ

Сценограф: АЛЕКСАНДАР ДЕНИЋ

Костимографкиња: РОЗА ТРАЈЧЕСКА РИСТОВСКА

Ауторска музика: ВЛАТКО СТЕФАНОВСКИ

Музички сарадник: ДАВОР ЈОРДАНОВСКИ

Асистент редитеља: КРИСТИЈАН АТАНАСОВ

Играју

МЕТО ЈОВАНОВСКИ

СТЕФАН ВУЈИСИЋ

БИЉАНА ДРАГИЋЕВИЋ-ПРОЈКОВСКА

ЈЕЛЕНА ЖУГИЋ

ИГОР АНГЕЛОВ

ДРАГАН СПАСОВ ДАЦ

СОФИЈА КУНОВСКА

СОЊА СТАМБОЛЦИОСКА

ЗЛАТКО МИТРЕСКИ

ДАМЈАН ЦВЕТАНОВСКИ

АНА ДИМИТРОВА

САША ДИМИТРИЈЕВСКА

Фото: ФИЛИП КОНДОВСКИ

Представа траје 1 сат и 20 минута



21.00 час / Културни центар Новог Сада (Католичка порта 5)

Позорје младих

СКИЦЕ ЗА ЛИК

Исповести / Имитације

Факултет драмских уметности Београд

Шеф класе: МАРИЈА МИЛЕНКОВИЋ, ред. проф.

Стручни сарадник: БОЈАНА СТОЈКОВИЋ

Други део испита студената 2. године глуме

Играју

НАЂА ДУЛИЋ

АНЂЕЛА КРИБЛ

ОГЊЕН МАЛУШИЋ

НЕВЕНА МИХАИЛОВИЋ

ПЕТАР ПЕТРОВИЋ

НАТАЛИЈА СТЕПАНОВИЋ

ДАНИЛО МИЛОВАНОВИЋ

АНДРЕЈ ЊЕЖИЋ

МИЛИЦА ЛУЧИЋ

РАДОСАВ ЈАЊИЋ

Представа траје 1 сат и 10 минута

Такмичарска селекција

ФЛЕКЕ**ИЗВЕШТАЈ СЕЛЕКТОРА**

ФЛЕКЕ, текст Тијана Грумић, режија Југ Ђорђевић; Краљевачко позориште

Зато што је писана из перспективе детета, драма *Флеке* Тијане Грумић поседује посебну, поетску вредност. Представа о одрастању девојчице у миљеу јасно поларизованих родних улога и уз перманентно присуство смрти, задржава ту поетичност, упркос окрутно парадоксу на који се ослања. Атмосфера представе је сентиментална, бојена чежњом, сновињем, али непрекинуто осенчена флеком, присуством смрти. Редитељски поступак Југа Ђорђевића карактерише брижљив приступ лирској фактури драме Тијане Грумић тако што потцртава сценски атрактивне, ведре, асоцијативне низове, свесно градећи контраст у односу на сталну присутност атмосфере туге и сете. Тако је настала целовита чудесна вртешка од недосањаних снова.

Миливоје Млађеновић

ЕКС ЛИБРИС

Која је ово река?

Није река, баба, то је море.

Није ништа рекла.

Само је ћутала и гледала.

Све се окретала иза себе

када би се море на тренутак изгубило из вида.

Возиле смо се још неко време и ускоро се довезле до плаже.

Ишашле смо из кола и кренуле преко шљунка. Право ка води.

На корак до мора смо обе застале. Светлуцање воде било је магично, помало заслепљујуће.

Као кад дуго гледаш у сунце или те осветли блиц фотоапарата, па онда имаш мрље у оку од којих једва видиш.

Баба је захватила руком воду и посркала је из сопственог длана, као кад срце врелу кафу.

Пази, стварно је слана.

(Тијана Грумић, *Флеке*)



Фото: Н. Миленковић

СПИСАТЕЉИЦА**Тијана Грумић**
(1993)

Драмска списатељица и драматуршкиња. Дипломирала је на Катедри за драматургију Факултета драмских уметности у Београду 2016. као студенткиња генерације. На истом факултету је 2017. завршила мастер студије драматургије, а тренутно је студенткиња докторских уметничких студија.

Њени драмски текстови извођени су у Омладинском позоришту „Дадов“, на сцени УК „Вук Караџић“ у Београду, у позоришту „Бора Станковић“ Врање, Српском народном позоришту, Градском позоришту Чачак и Позоришту Атеље 212 Београд. Као драматуршкиња радила је на пројектима у позориштима широм Србије.

Тијана је добитница неколико награда за свој рад, међу којима и награде за драмско стваралаштво „Борислав Михајловић Михиз“ коју додељују Српска читаоница у Иригу и Фонд „Борислав Михајловић Михиз“.

Тијана је добитница неколико награда за свој рад, међу којима и награде за драмско стваралаштво „Борислав Михајловић Михиз“ коју додељују Српска читаоница у Иригу и Фонд „Борислав Михајловић Михиз“.

РЕДИТЕЉ**Југ Ђорђевић**

Рођен је у Врању. Дипломирао на Факултету драмских уметности у Београду, на Одсеку за позоришну и радио режију у класи проф. Николе Јевтића и Душана Петровића.

Дипломску представу *Каскадер* аутора Страхиње Маџаревића, режирао је на десетом Фисту (Фестивал интернационалног студентског театра) у Београду.

Прву професионалну режију потписује у Позоришту „Бора Станковић“ у Врању, текст Тијане Грумић *Кејлер 452-б*. За исту представу Тијана и Југ поделили су Специјалну награду на фестивалу „Јоаким Вујић“ у Новом Пазару. Она се нашла и у главној селекцији Стеријиног позорја 2018. Исте године режира у Народном позоришту Ужице комад Огњена Обрадовића *Како одржавати фикус*, а драмом *Тријих о радницима* (Сара Радојковић, Страхиња Маџаревић, Тијана Грумић) у његовој режији, отвара се ново Градско позориште

Чачак. Децембра исте године режира комад *Dolce vita* Јелене Палигорић у Мадленијануму. Почетком 2019. у Краљевачком позоришту режира комад *Сумња* Џона П. Шенлија. Исте године на фестивалу „Јоаким Вујић“ у Краљеву добија Специјалну награду за режију представа *Сумња* и *Тријих о радницима*. Крајем године режира *Нечисти крв* у драматизацији Тијане Грумић у Народном позоришту „Бора Станковић“ Врање, и комад *Јеган Егип* Арманда Насцимента Розе у Народном позоришту у Нишу. Добитник је награде за најбољу режију на фестивалу „Позоришно пролеће“ у Шапцу за представу *Нечисти крв*. Почетком 2021. у Београдском драмском позоришту режира комад Рајнера Вернера Фасбиндера *Кишне капи на врелом камењу*, као и *Трамвај звани жеља* Тенесија Вилијамса у Народном позоришту Сомбор. Исте године у Градском позоришту Чачак режира комад *О Гилтамешу* Тијане Грумић.

КРИТИКА

Краљевачко позориште извело је комад Тијане Грумић *Флеке*. Драма има форму поеме у слободном стиху чије се речи на различите начине размештају по папиру. Нема ни дијалога, ни ликова, ни дидаскалија, али постоји континуитет приче о одрастању девојчице на сиромашној периферији, које је дубоко обележено родном поделом улога. Драма говори о покушајима људског бића да прескочи родне границе и достигне личну срећу коју чине једноставне ствари као што су могућност да се вози ауто, да се путује, плива, иде на море... Цео живот је обележен флекама – флеком од крви мајке која је умрла на порођају на задњем седишту татиног аута, крви оца који је погинуо у својој радионици тако што га је спљескао камион, флека од влаге у бакиној кући... Смрт у овој драми није велика, историјска чињеница пуна страдања и патоса, већ се као сенка провлачи кроз живот остављајући неизбрисиве трагове – флеке. Комад Тијане Грумић је једноставан и непретенциозан и за нас би можда остао непрозиран да није било пажљивог рада редитеља Југа Ђорђевића са глумцима. Текст је подељен тако да су глумци понекад ликови, а понекад наратори који помажу гласу девојчице (Александра Аризановић) да исприча причу. (...)

Прави бисер поделе је глумица Драгана Варагић која игра баку. Било да немо прати радњу или да је наратор, коментатор или лик, Драгана Варагић је у сваком тренутку фокусирана, посвећена и свесна свог глумачког задатка у представи. Она игра пластично и јасно карактер баке као строге старе жене која једва приметним осмехом у углу усана скрива шерета. Бака је жена из народа која достојанствено и без роптања носи своју судбину. Волела је да рецитије и да иде у школу, али ју је отац исписао након првог наступа на школској приредби, јер „женско мора да зна где јој је место и мора да помаже у кући“. После су је удали за човека кога није волела и родила је сина који за њу није марио када је остарила. Задовољство јој је гледање латиноамеричких серија и дружење уз кафу са другарицама. Одлучна је једино у намери да ће њена унука завршити школе и тако обезбедити бољу судбину. Драгана Варагић као бака носи црну хаљину на копчање испод које се тек назире циркуски костим. Не

знамо чија је ово била идеја, али је добра јер би шарени костим учинио готово немогућим да се брани овакав лик баке. Што се тиче сценског простора (Велимирка Дамјановић и Југ Ђорђевић) и костима (Велимирка Дамјановић) они асоцирају на скромну циркуску шатру – све је помало блештаво, весело и дечије, а у суштини је скромно и тужно.

Марина Миливојевић Мађарев (*Време*, 3. март 2022)

О флекама, смрти и сновима

(...) Нежан, сетан текст, писан из детиње перспективе, редитељ Југ Ђорђевић поставља с једнаком нежношћу и пажњом. Александра Аризановић је та девојчица, вечито весела, са непомућеном потребом да осмехом поправи и изравна све туге и несреће ове мале породице. Као неки енергетски генератор она покушава да оца, утуљеног и закопчаног, оживи. Да испуни бабина очекивања, да буде најбоља. Тек понекад јој сета осенчи лице, кад од оца не може да извуче готово ни трунку живота за себе. Није баш да она то тако схвата, сувише је мала, просто бива разочарана његовим одбијањем да јој испуни највећу жељу – да види море и да пре тога научи да плива.

Зоран Церовина је тај отац, успорен, готово без покрета, а тако очигледно препун нежности, доброте и туге, и нарочито љубави коју више не уме да да, која не успева да изађе из њега. Сем кроз поглед. Горица Динуловић суптилно доноси сав потенцијал љубави и нежности мајке којој смрт није дозволила ни да загрли своју бебу, као и потенцијал сопствене непотрошене младости.

Сјајну глумачку екипу Краљевачког позоришта на најбољи начин допуњује гошћа Драгана Варагић као Баба. Баба која се једнако енергично и неуморно не да недаћама као ни њена унука, али која исто тако испод коже носи море туге и бриге, што само повремено блесне, кад мисли да је мала не види.

И Касандра је значајан лик. Истина, само у облику великог постера. То је ваљда и разлог што су сви обучени у драстично дречаве костиме, пародирајући латиноамеричке сапунице. Суптилнији визуелни приступ, као и додатна нијанса у глуми Аризановићке, остају мали дуг представи и дубинским тоновима Грумићкиног текста, његовој поетској порозности којом се брише граница између унутрашњег и спољног света.



Фото: Н. Миленковић

Флеке су поема о четири нежна створа који сањају. Неки сањају своју љубав, па их смрт пробуди. Неки сањају Касандру, бежећи од живота. Неки сањају море, па и успеју да стигну до њега, оставши успут без свих најмилијих. Живот је један циркус, и зато редитељ сцену своди на циркуски карусел (уз помоћ Велимирке Дамјановић која је и костимограф), док ликови на крају добијају клоновска обележја. Живети је и тужно и смешно. Уз нешто флека које остају за нама. И много снова који одлазе са нама.

Александра Гловацки (*nova.rs*, 26. фебруар 2022)

ДОБРО, ЛОШЕ И НЕШТО ИЗМЕЂУ

Рађање: Природне опасности којима су изложени породиља и новорођенче попримале су у свести сељака натприродни карактер – демони (бабице, некрштеници) и људи злих очију...

Током бабиња породиљи нису дозвољавали да излази, још мање да износи новорођенче. Понегде је забрана важила само ноћу, кад је деловање демона најопасније. Породиља је носила свећу или луч – веровање да се демони плаше ватрене светлости и јаре.

Порођајни демони могли су нашкодити детету и посредним путем. У Запању (источна Србија), пупчаницу или кошуљицу нису никад бацали напоље, нарочито не по мраку.

Ватру у кући нису гасили све до краја критичног периода. Просторија за мајку и дете стално је осветљена. Крај њих увек дежура који од укућана.

Породиља и дете били су окружени стварима са заштитним својствима: хамајлије, оштри и шиљати предмети под јастуком, мајка и дете опасивани конопцем... Опште распрострањен је обичај да се жена порађа у самоћи. Допис из половине 19. века: „Чим се жена осети на том добу, у сред зиме као и у по лета, не сме се у кући ни у каквој штали задржавати, него куд год у заклон, у башту (воћњак), па и у њем обтерећену, од циче пуцајућу гору бежи и у њој обично живот јунаку дâ. У најближем потоку, ма и испод леда, себе и новорођенче окупа и тек онда дома појавити се сме... Никога Српкиња не тражи (а и нико неће) да јој у порођају помогне.“

...Треће ноћи по дететовом рођењу, суђенице или суђаје одређују колико ће дете живети и какав ће му бити животни пут... / Душан Бандић, *Народна религија Срба у 100 њојмова*, Нолит, 1991.

Приредила Александра КОЛАРИЋ

Међународна селекција „Кругови“ MY NAME IS GORAN STEFANOVSKI

ИЗВЕШТАЈ СЕЛЕКТОРА

MY NAME IS GORAN STEFANOVSKI, драматург Бранислава Илић, режија Бранислав Мићуновић; Драмски театар Скопје (Северна Македонија)

Горан Стефановски је један од највећих драмских писаца Македоније и региона. Његове драме су ванвременске, универзалне и увек актуелне. Бранислав Мићуновић је на основу ауторске адаптације Браниславе Илић, која садржи монтажу сцена из седам драма Горана Стефановског (*Црна рупа*, *Лонџ илеј*, *Сарајево*, *Казабалкан*, *Хошел Евроја*, *Евроалиен*, *Одисеја*) изградио својеврсну интимну, узбудљиву и децентну, глумачки раскошну посвету великом драмском писцу, троструком добитнику Стеријине награде.

Миливоје Млађеновић

ЕКС ЛИБРИС

ОДИСЕЈ: Видим како сте ви ово замислили. Свака част. Растурили сте Итаку! Уништили сте моју отаџбину! Ни трага од империје и великих владара. Остало је прегршт новопечених хајдука који себе називају краљевима, сваки у својој рупи, црној рупи, у свом тамном вилајету.

Попљували сте завете. Изградили сте споменике туђим боговима. Запалили сте заставе, забранили сте песме, променили сте браве на вратима. Какви сте ви то људи?

Мислио сам да ћете ме чекати, а ви нисте чекали ни сами себе. Од мог дома сте направили брлог! Ишчупали сте Итаки срце из груди и унутра ставили камен.

Десет година су ме богови спречавали да се осветим. Знате ли ви како изгледа освета која се гомила десет година? Ево, овако!

ОДИСЕЈ: Дом је тамо где боли. Дом је тамо где боли. Где боли.

САША: „Тешко је кад је човек странац у иностранству. Али је још теже када је човек странац у свом дому. Најстрашнија су она времена када се дом претвара у туђину, у џенем, у јабану. Кад је човек на свом огњишту, а ошамућен као да је змија прешла преко њега. Кад је унутрашње расељено лице. Кад туга није због одсуства, него због присуства. Кад седи усред куће, а не може да препозна дом.“

(*My Name is Goran Stefanovski*)

ГОРАН СТЕФАНОВСКИ НА СТЕРИЈИНОМ ПОЗОРЈУ

На Стеријином позорју учествовало је девет представа рађених по текстовима Горана Стефановског: *Јане Загројаз* (ДТ Скопље, 1975), *Дивље месо* (ДТ Скопље, 1980), *Летј у месџу* (Дом младих „25. мај“ Скопље, 1982), *Дујло дно* (ДТ Скопље, 1984), *Тешовиране душе* (Звездара театар Београд, 1986), *Црна руја* (МНТ Скопље, 1988), *Тешовиране душе* (Московско драмско позориште на Малој Брони, ван конкуренције 1988), *Кула вавилонска* (ДТ Скопље, 1990) и *Одисеј* (група продуцентата, програм Кругови 2013).

Стефановски је добитник три Стеријине награде: за драмски текст (*Дивље месо*, 1980), ванредне за драмски текст (*Црна руја*, 1988), те Награде за нарочите заслуге на унапређењу домаће позоришне уметности и културе (2005).

РЕЧ ДРАМАТУРШКИЊЕ

Мисао Горана Стефановског, „Идентитет није зацртан, већ се осваја из дана у дан. Као и слобода“, била је моје полазиште при избору драма и сцена које ту потрагу самог аутора, али и генерално људи на овом простору, чине видљивом. Тако је настала ауторска адаптација *My name is Goran Stefanovski...* кроз монтажу сцена из седам Горанових драма (*Црна руја*, *Лонџ илеј*, *Сарајево*, *Казабалкан*, *Хошел Евроја*, *Euroalien*, *Одисеј*). Изабране драме написане су у периоду од 1987. до 2012. у једном турбулентном историјском периоду на простору Балкана и Европе, у којем је, посебно на овом некад заједничком, југословенском простору, преиспитивање идентитета и слободе био императив. (...)

Задато тематско пропитивање односа идентитета и дома, захваљујући редитељском концепту и препознатљивом естетском рукопису редитеља Мићуновића, у сценском смислу постаје потрага за идентитетом појединца разапетог између жеље за остварењем личне слободе и потребом за простором сигурности. Представа *My name is Goran Stefanovski...* поставља питање релевантности и актуелности ове свевременске дилеме човека, у свету у коме је све на продају и у времену у коме су интерес и моћ значајније друштвене категорије од права на слободу и сигурност појединца. (...)

Бранислава Илић



Фото: Ф. Кондровски

РЕДИТЕЉ



**Бранислав
Мићуновић**
(Подгорица, 1952)

Позоришни редитељ, дугогодишњи професор глуме на Факултету драмских уметности у Београду и на Факултету драмских уметности на Цетињу.

Редовни је члан Европске академије наука и уметности у Салцбургу, Европске академије наука, уметности и књижевности у Паризу и Академије Балканица Европеана. Почасни је члан Интернационалне Академије „Михаил Еминеску“ (Румунија) и Удружења науке, културе и уметности Републике Молдавије.

Додељене су му титуле почасног доктора Румунског универзитета „Константин Бранкуси“, Молдавског универзитета европских студија и Академије наука високог образовања Украјине, Украјински институт за науку и историју културе.

Почасни је председник Међународне позоришне мреже НЕТА и председник Савета фестивала Глумац Европе. Члан је Одбора за драмску уметност Црногорске академије наука и уметности.

Био је председник Националног савјета за културу Црне Горе и Националне комисије за Унеско, Сената Дукљанске академије наука и уметности. Био је уметнички директор Фестивала Барски летопис и оснивач позоришне колоније Барски летопис.

Углавном је режирао дела савремених аутора: Александра Поповића, Велимира Лукића, Љубомира Симовића, Вељка Радовића, Јордана Плевнеша, Горана Стефановског, Ива Брешана, Гордана Михаића, Борислава Пекића, Мирка Ковача, али и светских класика Његоша, Ибзена, Чехова...

у Црногорском народном позоришту Подгорица, Југословенском драмском позоришту Београд, Српском Народном позоришту Нови Сад, Хрватском народном казалишту Ријека, Народном позоришту Тузла, Народном позоришту Ниш, Звездара театру Београд, на Фестивалу Барски летопис, Студентском културном центру у Београду...

Његове представе уврштене су у селекције југословенских и међународних фестивала – Фестивал МЕСС Сарајево, Ех Ронто Љубљана, Стеријино позорје Нови Сад; Фестивал фестивала Земун, Сусрети Јоаким Вујић, Дани комедије Јагодина, Град театар Будва, Охридско лето, Фестивал без превода Ужице, Гавелине вечери Загреб, Сарајевска зима, Фестивал малих сцена Струмица, Барски летопис, Фестивал Iberoamericano del Teatro Богота, International Istanbul Theater Festival; International Festival Balkan Theater Space, St. Petersburg...

Године 1997. изабран је за директора обновљеног Црногорског народног позоришта. Његовом режијом Његошевог *Горској вијенаца*, 25. маја исте године, отворена је нова зграда Црногорског народног позоришта.

Награђен је најзначајнијим професионалним и друштвеним признањима: Стеријина награда за режију, Гран-при за режију на Фестивалу фестивала, Награда за режију „Јоаким Вујић“ (1983, 1993), Награда за режију „Јован Пutnik“, Велика награда Црногорског народног позоришта, Награда за допринос позоришној култури у Црној Гори „Вељко Мандић“, Награда Међународне академије „Михаил Еминеску“ за област позоришног стваралаштва.

Председник Републике Хрватске Стјепан Месић 2010. уручио му је Орден Данице хрватске са ликом Марка Марулића, за посебна достигнућа у култури. Београдски универзитет, Новосадски универзитет и Привредна комора Србије доделили су му Повељу „Капетан Миша Анастасијевић“ за прекограничну сарадњу и пружену руку пријатељства.

Бранислав Мићуновић биран је за министра културе Црне Горе у три мандата 2008, 2010. и 2012.

КРИТИКА

Посматрано из угла неких од исповедних изјава Горана Стефановског, један од кључних токова његове животне и интелектуалне авантуре била је потрага за идентитетом. Или тачније: он је властиту животну авантуру одмеравао својом спремношћу да се непрестано суочава са изазовима формирања различитих идентитета. У адаптацији насталој од одабраних фрагмената из седам Горанових драма, Бранислава Илић ће ову потрагу Стефановског, као и његову перманентну запитаност над животом који нам нуди могућности да градимо и редефинишемо властите идентитете, транспоновати у нову авантуру. Литерарни предлог који је понудила као материјал за представу није пуки пачворк, а још мање је основа за пригодни сценски омаж једном од највећих драмских писаца Македоније и ових простора. Пратећи хронолошку нит која датумима настанка повезује драме *Црна ружа*, *Лонџи*, *Сарајево*, *Казабалкан*, *Хоџел Европа*, *Euroalien* и *Одисеј*, Илићева заправо прецизно детектује драмске пунктове кроз које је пролазила пишчева анализа феномена

дефинисања идентитета. Испоставиће се да се ове тачке не тичу само интимног света писца, него да, још шире, детектују и фазе процеса формирања националних, друштвених, па и идеолошких идентитета читавог колективитета. Отуда нас у овом специфичном драмском колажу ауторка промишљеним избором сцена из драма македонског писца води од интимних светова његових литерарних јунака, кроз просторе драматичних историјских, друштвених и политичких ломова у којима се огледа преиспитивање друштвеног и националног идентитета, па све до резигнираног закључка Горановог *Одисеја* који се, након силних авантура и лутања, враћа кући и каже: „Дом је тамо где боли“.

Неупитно је да је овај укусом горчине оивичени круг самопреиспитивања и болне потраге за различитим идентитетима записан у драмском опусу Стефановског, но начин на који је Илићева осветлила ову тему, поступак комбиновања фрагмената укомпонованих у нову целину која превазилази пуку монтажу, као и карактер њене драмске партитуре, несумњиво указују на креативност ауторкиног драмског рукописа који елементима постдрамског литерарног проседеа отвара просторе за провокативну сценску игру.

Ваља имати на уму и да су драме из којих су бирани фрагменти настајале у различитим периодима, да не припадају истој фази стваралаштва Стефановског те да се, упркос пишчевом јединственом списатељском печату, међусобно разликују. Отуда сваки од изабраних фрагмената подразумева другачији наратив и нове драмске ликове, што представља посебан изазов за редитељска решења.

Једна од карактеристика редитељског поступка који је применио Бранислав Мићуновић постављајући на сцену комад *My name is Goran Stefanovski* произилази управо из форме понуђеног драмског материјала. С нескривеним поштовањем према писцу, Мићуновић сваком сегменту овако конципиране драмске приче приступа на одговарајући начин; у различитим причама он тачно детектује оно што ће их најефектније повезати, прецизно одређује упоришне тачке за конкретне поступке и транспонује их у узбудљиву сценску игру. Притом, свака слика ће бити заснована на другачијем сензибилитету и подразумеваће другачије захтеве који се постављају пред глумачку екипу, али ће у исти мах градити целину. Наиме, редитељ води рачуна да фрагментарност не наруши јединство сценске редње и да ликови сачувају аутентичност. Из таквог прецизно одређеног редитељског става, а благодареди и огромном Мићуновићевом искуству, настала је одлична представа у којој волуминозни карактер драмског предлога бива фино разграђен и преточен у ефектне сценске слике, а линија радње се, уркос сложености структуре, природно прелива из једне сцене у наредну. На тај начин је процес изградње властитих идентитета једног писца, у адаптацији Браниславе Илић трансформисан у испитивање драмских образаца и модела, да би у Мићуновићевој представи добио облике смелог редитељског истраживања моћи театарске игре.

Глумачки ансамбл Драмског театра одлично је реализовао редитељеве задатке, успевајући да затоми прејакне емоције, али и да их, када је потребно, децентно пласира. Глумачка средства и поступци бирани су пажљиво и одмерено, а резултат је уједначена игра.



Фото: Ф. Конговски

Сценографија Александра Денића превазишла је оквире функционалног, стварајући просторе за слободна редитељска маштања, а музика Влатка Стефановског тачно је акцентовала и атмосферу драмске приче и емоционална стања драмских ликова.

Драмски театар с разлогом сматра Стефановског својим пиццем јер је велики број његових драма прва извођења имао баш на овој скопској сцени. Сада су се, овим избором фрагмената, на репертоару овог позоришта на изванредан начин нашли и комади који до сада овде нису играни. Македонски театар је овом премијером добио одличну представу коју ће ускоро имати прилику да види и публика Стеријиног позорја у селекцији Кругови.

Александар Милосављевић
(РТС, Радио Београд 2. програм, 11. април 2022)

ДОБРО, ЛОШЕ И НЕШТО ИЗМЕЂУ

ПУТОВАЊЕ ЈЕДИНО ИМА СМИСЛА У ПОВРАТКУ

Ништа се без остатка не може свести ни на шта друго. Увек, испод знања и чистог рачуна и здравог разума, остаје дупло дно. Испод честитости – прељуба, испод доказа – сумња, испод клиничког здравља – дивље месо у грудима. Те људе са дуплим дном не мучи то што не могу бити оно што нису, неко што никако до краја да буду оно што претпостављају да јесу. / *Дивље месо*, реч писца

Г. С.: Као што каже Елиот у *Четири квартејта*, ми се не можемо надати да ћемо нешто боље урадити од наших претходника; уметност није ствар такмичења, морамо да урадимо оно што можемо, најбоље што можемо, а остало није наш посао. Било каква поређења ишла би директно у корист нашег суицидног лудила. То је исто као кад човек који хоће да научи основне појмове о архитектури уђе у готску катедралу. Треба ући у катедралу, али се ње истовремено клонити. Ваља је простудирати, али је истовремено неопходно добро упознати ћерпич и обичну циглу. То су неки основни проблеми о којима сам покушао да говорим у неким својим драмама, јер путовање једино има смисла у повратку. Искуство једино има смисла када нас доведе до неке поновно нађене и можда скупо плаћене, али зато богате невиности.

Позориште је стварност по себи – колико је више позориште, оно је више истина. Гледао сам, пре неколико месеци, енглеску ТВ верзију Шекспирове *Буре*, која није ваљала због једноставног разлога јер је Аријел заиста постао невидљив, што ће рећи да је фикција, када је реч о позоришту и уметности, идентична истини. Чим се фикција лоше обистини, то је погубно и по позориште и по стварност. / Петар Марјановић, *ЈУ драмски јисци XX века*, Академија уметности, Нови Сад 1985.

Приредила Александра КОЛАРИЋ

ИНТЕРВЈУ



Ива Милошевић
редитељка
„Избирачице“

ТЕРОР МАЛОГРАЂАНШТИНЕ

Са редитељком Ивом Милошевић за Билтен разговарам о времену површности у којем живимо, Трифковићевој „Избирачици“ данас, новом конзервативизму и страху од показивања рањивости и опасности у намери савременог друштва да их сузбије. Најпре разговарамо о њеној сарадњи са Народним позориштем у Суботици.

На Позорју сје недавно били и са Стеријиним „Злом женом“, иако је у продукцији Народнoг позоришта Субoтицa. „Избирачица“ Косице Трифковића је на неки начин насавлавање експеримента који се догодио у „Злој жени“. Волела бих да прво говорим о сарадњи са ансамблом субoтичког Народнoг позоришта.

- Хемија се десила већ на *Злој жени*. Они су посвећени, спремни, храбри, вољни, радни и талентовани. Када смо после ове представе разговарали о сарадњи, предложила сам да поново радим српску класику и да наставим истраживање ове врсте театра на другом материјалу. У договору са уметничком директорком Оливером Ђорђевић, избор је пао на *Избирачицу*. Дуго смо радили предано, они немају позоришну зграду али имају вансеријску посвећеност, тимску игру и веру да могу да иду у експеримент, нешто дрско...

„Избирачица“ јасно показује шеме односа које на извесан начин функционишу и данас.

- Апсолутно, Трифковић се фином иронијом подсмевао девијацијама буржоаског система вредности, површности у односу на оно што је репрезентација за јавност, површности у испољавању сопствене воље да се припада униформно друштву, паланци у смислу филозофије паланке. Мислим да је он био врло суров. Крајем 19. века, у околностима у којима је радио и писао у Новом Саду, његова оштрица можда није била у списатељској намери да буде тако горка. Свакако уверења сам да његова дела нуде и ту могућност. За разлику од Стерије, који се исто тако обрачунавао са малограђанштином и подлагањима терору мале средине, Трифковић као наследник мислим да је преузео бакљу, али имао је друге инспирације и узоре и покушао је кроз другачију форму да каже нешто слично.

Малограђанска униформност је ошужно зашећерена и шешика, ауθενичност је анулирана до те мере да актери што нису ни свесни и на то нам указује представа.

• Кад форма постане толико важнија од суштине, човек изгуби себе, заборави мотив и остане само идеја о циљу који је прописан, наслеђен, препоручен, коме се слепо тежи, јер то је рецепт за срећу или освајање престижа.

Којча коју налазим са нашим временом јесте управо ово што се именули – губљење ауθενичности.

• Ми живимо у свету где терор површности све више влада. Људи постају све усамљенији, отуђенији и окренути материјалном, остварењу слике која се прави за друге. А заправо губе везу са оним што желе и губе везу са односима. Ми смо овде кроз једну високостилизовану позоришну форму покушали да кажемо да су људи постали механичке лутке, пуњене птице, слаби на праћење трендова, на припадање маси... Заправо слобода је постала тешко остварива и храбра категорија.



Игор Грекса
Тошица у „Избирачици“

И ШТА ЂЕМО САД?

Оно што су у време Косте Трифковића били балови и забаве, то су данас друштвене мреже. Балови и забаве као платформа где је човек могао да се прикаже другима у светлу у каквом иначе није, или како друштво од њега очекује, између осталог каже глумац Игор Грекса, Тошица у суботичкој *Избирачици*.

Наслов представе лако кореспондира с оним што живимо, нашом друштвеном ситуацијом, посебно са тренутком у којем смо сада, на који се, у једном моменту, и сама представа сасвим јасно и реферише... Шта би рекла Консракција – и шта ћемо сад? Шта ми можемо урадити у смислу избора или најзад избора?

• Ако бих повезао с оним што се деси у нашој представи, па и у тексту, поготово у нашој представи са тако откључаним крајем, овде је свако добио оно што је хтео. Нема губитника. Суштински, наш крај говори о томе да, кад човек добије оно што хоће, поставља то питање – и шта ћемо сад? Или, што би рекла Десанка Максимовић – срећа је лепа само док се чека.

Избор начина игре је бриљантан, он је уједно и извор озбиљног дела хумора представе. Бриљантна је и изведба што одабира. Те персифлажне, карикаатуралне индивидуе су колико слика онога времена и обичаја, колико су пресек и наше времена блазираних људи, позера и шминкера личних биографија. Како ти живиш у свему томе? Има више стварности у којима (неко мисли мора да) се живи, дакле свејрисућних стварности... Некад човек помисли да не би било нормално да мало не полудимо од свега што...

• Оно што су у време Косте Трифковића били балови, забаве, то су данас друштвене мреже. Балови и забаве били су платформа где је човек могао да се прикаже другима у светлу у каквом иначе није, или како друштво од њега очекује. Како се ја сналазим у томе? Трудим се да се не показујем онаквим какав заиста нисам, а што се тиче начина игре, слажем се да је тачан, и мислим да је то једини могући начин откључавања овог трекста. Једино таквом персифлажом и исмевањем можемо шире да



Фото: Б. Лучић

Чини ми се да, кад би се и освојила та слобода, људи би се улашчили јер носи одговорност. У редитељској речи кажеће: „Како бирати срцем ако је заборављен пут до истине“.

• Да, у сваком смислу постоји и терор: бити срећан, успешан, удат, ожењен, то је нешто што се у великој мери читава у васпитању деце данас. Инвестира се у децу као у неке појединце који морају бити супер способни, вешти, недодирљиви, неосетљиви, јер свет је суров... све им се удовољава и на тај начин производе се размажени послушници.

Чини ми се да време у ком живимо носи у себи нови конзервативизам и врсту хистеричности, а слика света је у замишљеним границама, зато је шешко деловати.

• Управо тако, брише се граница између привида и пуноће нечега, једноставно. Друштвене мреже су створиле, видим то по генерацији мог сина петнаестогодишњака, а богами и по одраслима, креирале су инстант свет, све је лако доступно, све има у принципу једнаку вредност, брзо се троши зато што је лако доступно, ми пливамо у океану информација уз које немамо потребу да одемо дубље. С друге стране сензибилност није на цени, на рањивост се гледа као на нешто што треба сакрити, сузбити, треба искоренити из себе и то производи општу хистирију. Сви се продуцирају, то ми је супер хрватски жаргонски израз. Сви се препоручују, представљају у одређеном светлу, шаљу информације које треба друге да убеди какви су они и на тај начин људи губе везу сами са собом.

Разговарала Наташа ГВОЗДЕНОВИЋ

заграбимо друштвени контекст и дубље продремо у оно што би публика требало да види и осети јасније као идеју коју смо извукли из тог текста који није само дидактичан какав је био када је написан, него врло кореспондира са данашњим тренутком, баш због начина игре. Било ми је јако драго када нам је редитељка рекла којим ће кључем да откључа текст. То је позориште које мене занима. Физичко које подсећа или је инспирисано комедијом дел арте, које се данас ретко ради. Ретко ко се усуђује да га ради, јер мора бити перфектно у форми, јер форма опет преноси садржај, што смо ми покушали у нашој представи овим карикатуром.

Да ли су Савешће зачешнице кенсел културе? Те некадашње сеоске ђосвудуше што су знале све џајне и њима ђлеле џадашње друшћивене односе, ведриле и облачиле, креирале и унишћавале живоше...

• Може се повући паралела између Савета у оно време и инфлуенсерки и инфлуенсера. Нисам размишљао у том правцу, али има смисла.

Како сће уошћиће ђочели рад на ђредсћави? Из шексћа, музике, ђокрешћа?

• Кренули смо из текста и редитељкиних инспирација из области сликарства, доносила нам је музичке кутије, фигурине... наговештавајући тако у ком правцу треба ићи... Кореографкиња Ирена Шаровић није стриктно наметала шта морамо да радимо, остављала је да послушамо свој ритам, на основу импровизација. Тако је настајала представа, самим тим и скице ликова.

Ко је био у бољем ђоложају у оном времену, жене или мушкарци?

• Па мушкарци, као и данас. Ово је мизогино друштво и увек ће и бити.



Је ли оно и у ђозоришним крућовима шћако?

• Јесте. Колико је у драмској литератури женских ликова процентуално, а колико мушких, па у филмској, мушкарци су и ту у огромној предности. Ову је представу режирала жена, а бави се женским питањем.

Мењају ли шће бројке – број жена на Позорју на ђпример, а има их – у сушћини сћање сћвари? Ево и ван ђозоришћа имамо силне минисћарке, ђремијерку, жене сада тласно товоре, ошћкривају разне ђриче, амазонке су и тладијатћорке, а сваки дрући дан нека бива ђремлаћена или убијена, сћаљена...

• Да, са свим оним насловима када муж убије жену, то је несрећа, а када жена убије мужа, то је стравичан злочин. Питање је да ли се ствари мењају. На видљивости жене сигурно добијају у контексту у којем смо споменули, а да ли то суштински мења ствари планетарно, мислим да не. Не постоји ниједно толико еманциповано друштво у којем су мушкарци и жене једнаки, зар не?

Да ли би рекао да је ђозоришће безбедно месћо за рад, за жену и мушкарца?

• Мени то јесте безбедно место, место где се најпријатније и најсигурније осећам. Оно ми је сигурност као што су неке, рецимо, друштвене мреже. Место на којем се све стеге са мене дижу, место које ми даје слободу.

Осећаш ли се кад год као избирачица?

• О да. Како да не, па сви бирамо.

Може ли човек у сушћини да бира? Или су неки избори мимо његове воље. Може ли тлумац да бира?

• Можда може да бира људе с којима ће сарађивати. Само понекад, не увек, али кад може да бира – то даје одличан резултат. Сад се враћам на почетак: Да ли је онда суштински испуњен човек и задовољан тим својим избором или је срећа заиста лепа само док се чека или док је човек проналази када има право на избор, то не знам.

Србија није добра избирачица, не иде јој са изборима... Да ли би боље ђрошла да одабере неки дрући драмски шексћ и који би јој ђрејоручио?

• Пућујуће ђозоришће Шојаловић у овом моменту, у данашњем тренутку, јер говори о нацификацији, лажној и стварној нацификацији... Људи се полако губе, а позориште је поново место где је искреност прва категорија која избија у први план. Позориште досад није спасило свет, а сада кад можда присуствујемо почетку трећег светског рата, можда позориште успе нешто да учини. Тај би текст заправо могле да одиграју све државе.

Разговарала Снежана МИЛЕТИЋ



Урша Раукар
Станка у представи
„Ја сам она која нисам“
(једночинка
„Жена дјевојчица“)

ЖЕНСКА СНАГА СЕ НЕЋЕ УГАСИТИ

Урша Раукар, једна од најзначајнијих глумица овог терена, говори о представи *Ја сам она која нисам* Мате Матишића, у режији Паола Мађелија, о снази позоришта, потреби да се изнова освајају простори еманципације, потреби за прихватањем Другог и вери коју, ако посустане, треба обновити.

Позоришна критичарка Најаша Говедић за Матишића каже, парафразирам, да су за њега људи ирационална бића којима је темељни задатак дешифровањем језик властито усамљене ирационалности кроз дијалог с другим. Ово је представа која говори о односима међу људима и не само несрећи жена него несрећи која се дешава унутар људских односа коме год пољу да припадају јунаци.

● Апсолутно сам сагласна. Паоло Мађели је великан европског позоришта, усуђујем се рећи да је овде невероватно моћан, досегао је зрнца мудрости и успели смо ићи у смеру, водио нас је наравно Паоло, који говори о друштву данашњем, једној несрећи, али и о снази. Ипак доброта и права исконска људска снага и посвећеност дају наду.

Биле су дебате о томе да је комад против жена. Ја не мислим тако, видим посвећеност женама које су подложне, злостављане, али како представа иде тако та снага расте. И та последња једночинка о жени која је себе упропастила да спасе породицу, дала је ту своју снагу. Ту смо дошли до тога да се та женска снага, без обзира на све друштвене потребе и потпуно занемаривање, испољи. У трећој деценији двадесет првог столећа још се боримо за елементарне ствари... Паоло Мађели, Мате Матишић и ансамбл ЗКМ-а показују да се женска снага неће угасити. Нити ће се репресијом икад сузбити.

На отварању Фестивала разговарала сам са драматуршкињом Веграном Клеицом и о томе колико је важно сачувати и проширити просторе еманципације.

● Освојени су елементарни простори еманципације и треба ићи даље, заправо ти елементарни простори још су угрожени, то морамо освестити. У Хрватској имамо велику трагедију жене којој нису дозволили прекид труд-

ноће, иако је дететов живот страшно угрожено. Ипак су се развиле расправе и надвладале су, више од седамдесет посто људи је за право жене на одлучивање. Та друштвена енергија постоји, а задатак је театра и уметности, усуђујем се рећи и политике, да се избори за освојена, а угрожена права. И идемо даље.

Паоло Мађели је многа радио у Зајребачком казалишту младих и јасно је да се изврсно разуме са ансамблом.

● Било је божанствено радити са Паолом. Било је предивно – ансамбл који сте данас видели на сцени, то заједништво, признање да је позориште колективна уметност, то признање омогућило је овакву представу. Такав ансамбл је постојао од оснивања ЗКМ-а 1948. Кад смо након тридесет и нешто година дошли до властите зграде и властите сцене, Мађели је овом театру дао нову енергију и ново театарско лудило с представама које је радио. Он је веома важан, у фундаменту је ЗКМ-а, ансамбла који је и данас препознат као нека посебна група. Данашње доба је време површности, велике брзине, технологија нас тера... Нисам досегла ту врсту знања коју вам донесе Мађели. Свака проба била је купање у знању, у божанственом промишљању о театру, у сигурној реди-тељској руци која нас је с љубављу водила. Поштујем Матишића изузетно, он је писац који храбро, чак драстично иде у срж друштвеног проблема, до краја га оголи. Рекла бих да је Паоло са Жељком Удовичић побољшао текст, на путу од текста до сцене још су га појачали.

То је било позоришно славље, рад са Паолом.

● Размишљам о наслову и вези наслова са Мојсијем и горућим грмом и свешћу о постојању, а овде је наслов који говори о непостојању, дакле постојање се тек има догодити, а Мађели (и Матишић) проговарају о фашизму унутар друштва, односа.

Мађели је изузетно друштвено ангажован стваралац, Матишић исто, ко хоће, у томе може наћи све забрињавајуће друштвене појаве, усуђујем се рећи у регији, Европи и свету, јачање ригидне деснице, затварања од страха, од непознатог... Један грађански ангажман је можда по-



Фото: Б. Лучић

ребнији него икада пре. Рат у Украјини јесте ситуација у којој треба очувати досегнута елементарна људска права и слободе, које су дошле под знак питања.

Џевад Карахасан каже да је разговор оно што ће сјасити свет. Да се разговара и чује шта има да каже саговорник. Разговара се не само речима него и самим присуством.

• Као што сте рекли да се разговара али и да се чује, да се отвори срце, душа, разум, ухо, без страха од показивања рањивости. Да се чујемо и разумемо, имати



Дадо Ђосић

Јанко у

„Ја сам она која нисам”



Фото: Б. Лучић

храбрости изговорити све своје слабости, грешке, велике грешке. Да напосто почнемо чишћење у заједништву и прихватању Другог, другачијег, различитог, не угрожава ме... Понекад се не морамо разумети, али то не значи да не треба прихватити. Није императив да се сви морамо разумети, то је питање прихватања другог човека, друге групе, па и другог народа... Напосто то је пут којим треба ићи, борити се за то.

Иначе сам у Сабору, као део политичке платформе „Можемо!” и то је место где се, без обзира што је опозиција у питању, човек може изборити за простор да се нешто каже. И грађани нам кажу да говоримо ствари које они у Сабору никад нису чули. Мислим да је то изразито важно. Морам рећи, мени је театар ипак први, моја љубав, моја фамилија, страст, простор где се осећам сигурно, коначно, након скоро 40 година ми се чини да нешто и знам. Важно је шта се ради у театру, за мене он има фантастичну снагу. Понекад се снага изгуби, па се изгуби вера, али треба је изнова враћати.

Разговарала Наташа ГВОЗДЕНОВИЋ

ЖИВЕТИ БЕСКОМПРОМИСНО, СА ОСЕЋАЈЕМ ЗА ВЕРУ И КАЈАЊЕ

Код нас у ЗКМ-у важи златно правило да не постоји тај занос који те може навести да пређеш неке границе, а да се не постави питање да ли је то ОК, треба ли ићи у том смеру. На крају крајева, сетимо се онога што је рекао Лоренс Оливије: „Зашто то, колега, не бисте одглумели?” Постоје јасне мере и границе, и ако се иде у неку телесност, која није можда свима угодна, постоји платформа, пут да се то временом прихвати и не буде неугодно. Нисмо више у времену позоришта кад се нешто намеће и мора, већ кад је позориште питање сарадње, компромиса. Театар више није простор у којем редитељ само остварује своју редитељску визију, него је простор сукреације у којој глумци нису само извршитељи глумачких радњи и сценских послова, каже између осталог увек изврсни Дадо Ђосић, Јанко у представи *Ја сам она која нисам* Загребачког казалишта младих коју је режирао – духом – јамачно најмлађи редитељ овогодишњег Позорја – Паоло Мађели.

Каже Матишић у првој причи „Гепек јако поправи људе”. На основу онога како живимо, рекло би се да за људе који нам кроје друштвено-политичку климу треба обезбедити један гепек? Има ли неки који би поправио ове што уносе немир у животе људи и воде нас у разне врсте пропасти, од економске, здравствене, културолошке, менталне до духовне? Има ли тог гепека који би попаковао такве?

• За почетак треба неки гепек да поправи нас који те људе бирамо и доводимо на власт, и то је већ нешто потпуно невероватно толики низ година. Не знам да смо икада добро бирали. Последњих 30 година, колико се сећам те политике, никад нисмо добро бирали.

Како бисте дефинисали избор погрешних избора?

• Последњих година доста се бавим темом Другог светског рата и свега онога што се тада догађало. И чини

се да су сви наши данашњи проблеми укорени у том добу. Имам утисак да је све што се тада дешавало дошло на наплату мојој генерацији, она мора да разрешава та срања и ужасе, јер то је прескочило претходне генерације. Познато је да има истраживања управо о томе којим генерацијама неки ратови долазе на наплату, а ми смо у међувремену имали и још неке ратове. Можда одговор на питање лежи у чињеници што нас никада нико, па ни те људе које бирамо, није научио толеранцији, разумевању и поштовању другог човека.

Позорје је малтене њек почело, а већ смо чули и виде-ли доста женских прича, које су написале или режирале жене. И ова ваша представља прича је о женама, онима које и јесу, и нису... Говоре о разним врстама насиља, од физичког, друштвеног, менталног... Имаће ли утисак да је за жену и убишће угроженог човека, дошло боље време макар уколико што се више прича о насиљу?

● Тешко ми је о томе говорити из позиције мушкарца, немам то искуство, не знам изнутра да говорим. Зна сам само, по причама неких колегиња, да су сада једнако плаћене у неким пословима као и мушке колеге, што пре неколико година није био случај. И та је прича потпуно невероватна, иако знамо да је то прича и, рецимо, једне Америке, и Холивуда на пример.

Да, да није то само наша прича, иако увек изгледа да је ситуација боља негде другде и да су у том погледу еманципованије у земљама у којима демократија није још увек у њеленама...

● Не мислим да су друге, богатије земље, са дужом традицијом демократије, нужно еманципованије. Добро је што све те приче освешћују нас мушкарце, јер их због пола нисмо могли осетити. Мислим да је прича о еманципацији овде тек започета, није крај, што је добро. Овде у региону тек смо јој ударили темеље, и она може да се догоди за десетак година можда, што је опет 30–40–50 година прекасно.

Сиче се понекад утисак да се и мушкарци који разумеју шта значи феминизам, који борбу за женска права не доживљавају као нешто штетно по њихов положај у друштву, усред јојачаног присуства у медијима прича о женским правима, осеће прозваним и неугодно. Каква је ситуација у том смислу у позоришту, у којем се барања близином у свим облицима? Да ли нови друштвени контексти који инсистира на поштовања (и) жена, сада близину мери другачије?

● Ја се не осећам угроженим. Наше окружење ЗКМ-а било је подржавајуће и пре #MeToo прича, а и после тога. Код нас у ЗКМ-у важи златно правило да не постоји тај занос који те може навести да пређеш неке границе, а да се не постави питање да ли је то ОК, треба ли ићи у том смеру. На крају крајева, сетимо се онога што је рекао Лоренс Оливије: „Зашто то, колега, не бисте одглумели?“ Постоје јасне мере и границе, и ако се иде у неку телесност, која није можда свима угодна, постоји платформа, пут да се то временом прихвати и не буде неугодно. Нисмо више у времену позо-



Фото: Б. Лучић

ришта кад се нешто намеће и мора, већ кад је позориште питање сарадње, компромиса. Театар више није простор у којем редитељ само остварује своју редитељску визију, него је простор сукреације у којој глумци нису само извршитељи глумачких радњи и сценских послова. За мене је златно правило да је компромис – питање.

Зашто је Паоло Мађели иако млад редитељ? Сугећи по овој представи, најмлађи од свих досад на овом Позорју?

● Мислим да је то ствар искуства. Нисам радио са много младих редитеља, али гледао сам неке њихове представе и чини ми се да они не ризикују. Из страха да ће се укажана прилика пропустити, иако је глупо генерализовати, мислим да они не ризикују. Игра се на сигурно, на устаљене ствари које су научене, преузете од тих професора који имају хиљаду неких својих година и искуства. Један од ретких који је ризиковао био је Игор Вук Торбица, с којим сам радио *Тиша Ангроника* и *Хинкемана*. Мађели има те године које има и његова је дужност да ризикује. И кад ризикује, ради то врло нежно и врло паметно. Осим знања и невероватног позоришног искуства, има нарочит сензибилитет, за који не знам да ли је пре био такав, али је посебно нежан и пажљив.

Шта сте научили током тог процеса рада? Од глумаца из ЗКМ-а још нисмо видели слабу представу. Навикли смо да сте нађановани, јодашни, шаленђовани, вредни, изузешни, да померајте позоришне лествице регио-на... Шта је Мађели догао вашем шаленђу?

● Нисам пре радио са њим. Највише ми се свидело – очекивао сам театар неке ситне психологије, што мене тренутно не привлачи и не занима, а он је дошао са супротним – све је лишавао те психологије 20. века, која пропитује сваку реч, нуди илустрацију, где глумац глуми, што већином није потребно. Инсистирао је на темпу и брзини, и тиме нас усмеравао на партнерство. То ми се свидело. И много тога је препустио публици, да они интерпретирају, а не да ми инсистирамо.

Како она/он која/и није може да постане она/он који/а јесће?

● Комплексно питање. Када бих то симплификовао, рекао бих: Живети бескомпромисно, са осећајем за меру и кајање.

Разговарала Снежана МИЛЕТИЋ

ЈУЧЕ НА ПОЗОРЈУ

Отворена изложба „Сцена, маска, костим, лутка”

ДОПРИНОС НАЈМЛАЂИХ У СТВАРАЊУ КОЛЕКТИВНОГ УМЕТНИЧКОГ ПОДУХВАТА

У горњем феоајеу Сцене „Јован Ђорђевић” јуче је по 67. пут отворена изложба дечјих радова „Сцена, маска, костим, лутка”.

–Деценијама уназад ова изложба је значајан пратилац Стеријиног позорја и верујем да је изнедрила велики број позоришних стваралаца. Запитао бих се, пред вама и вашим радовима, најмлађи ствараоци, а шта је то, заправо, позориште? Рекао је бих да је то илузија – доноси нам замисли свет који неодољиво подсећа на стварност. Позориште најпре поистовећујемо са глумцима, а позориште је колективни уметнички подухват глумаца, сценографа, костимографа... Костим није ту само да би глумци имали шта да обуку и у чему да играју, костимом се дочарава и карактер, одређује радња... Маска је још у Старој Грчкој била неизоставна опрема глумцу, као и посебна обућа... Зато, честитам свима на овим дивним изложеним радовима, којима значајно учествујете у стварању позоришног подухвата и надам се да ћемо се сретати још много година и деценија – рекао је Горан Ибрајтер, извршни директор Стеријиног позорја на отварању јучерашње изложбе, поздравивши децу и родитеље пре уручивања награда најбољој деци уметницима и њиховим менторима.

Изложба је отворена у организацији Центра за ликовно васпитање деце и омладине Војводине.



Фото: М. Блашковић

–Деца су заједно са својим менторима доказала да креативност и нове идеје увек могу да дају изванредне резултате. Овогодишња изложба донела је свежину нових идеја и решења на којима се види да су најмлађи ликовни ствараоци с великим успехом примењивали разне материјале

и технике у реализацији својих радова. Карактеристично за радове пристигле на конкурс јесте да је већина радова настала од рециклираног материјала. У појединим случајевима ученици су интервенисали на већ постојећим предметима, дајући им тиме нов израз и значење, док су на другим користили рециклирани материјал (папир, картон, пластика, стакло...) за грађење нове форме. У процесу настајања ових радова битну улогу одиграли су њихови ментори, који су мотивацијом, сугестијама у избору материјала и техника стручно усмеравали своје ученике – каже Љубица Танкосић из Центра за ликовно васпитање деце и омладине Војводине о овогодишњим остварењима.

Бранислава ОПРАНОВИЋ

НАГРАДЕ

Сцена

1. награда – **ТАМАШ ПАП**, 4. разред, ОШ „10. октобар”, Суботица; ментор: Ева Малагурски
2. награда – **КИРА КИРАЉ**, 4. разред, ОШ „Петефи Шандор”, Суботица; ментор: Хедвиг Шош
3. награда – **ЉУБИЦА МИОДРАГОВИЋ**, 6. разред, ОШ „Јован Поповић”, Нови Сад; ментор: Стојан Димовски



Фото: М. Блашковић

Маска

1. награда – **САРА НОВАКОВ**, 5. разред, ОШ „Прва војвођанска бригада”, Нови Сад; ментор: Кристиња Радин
2. награда – **МАРК НЕМЦЕВ**, 7. разред, ОШ „Бранко Радичевић”, Нови Сад; ментор: Биљана Балог
3. награда – **Марија Ињац**, 3. разред, ОШ „Јован Јовановић Змај”, Сремска Каменица; ментор: Вера Стојшић Гашпаровски

Похвала

- УНА ГЛИГОРИЈЕВИЋ**, 3. разред, ОШ „Синиша Јанић”, Власотинце; ментор: Анка Виденовић
- АЛЕКСАНДАР БУЉ**, 5. разред, ОШ „Бранко Радичевић”, Нови Сад; ментор: Биљана Балог

Костим

1. награда – **МИЛИЦА СМИЉАНИЋ**, 15 година, Школа за дизајн текстила, Београд; ментор: Ирена Јовановић
2. награда – **МАЈА МИОВИЋ**, 3. разред, ОШ „Никола Вукићевић“ Сомбор; ментор: Рената Цветков
3. награда – **ВИШЊА ШОРГИЋ**, 2. гимназија „Стеван Пузић“, Рума; ментор: Анђелка Стојаковић

Лутка

1. награда – **САРА КИЗИЋ**, 6. разред, ОШ „Светозар Марковић Тоза“, Нови Сад; ментор: Катарина Максић
2. награда – **СОФИЈА КРЊАЈИЋ**, 8. разред, ОШ „Светозар Марковић Тоза“, Нови Сад; ментор: Катарина Максић
3. награда – **НЕДА КРСТИЋ**, 1. разред, ОШ „Љупче Шпанец“, Бела Паланка; ментор: Данијела Крстић

Сцена у категорији ликовних радионица

НИКА КЕЦМАН, 9 година, Ликовна радионица „МАРТА“, Нови Сад; ментор: Марта Киш Бутерер

Маска у категорији ликовних радионица

НИНА ТИОДОРОВИЋ, 8 година, Ликовна радионица у Врчину – Центар за културу Гроцка, Београд; ментор: Мика Ловре

Костим у категорији ликовних радионица

НЕМАЊА ЛУКИЋ, 8 година, Креатива Арт, Лештане; ментор: Мика Ловре

Награда часописа Машталица

ФИЛИП ГУЖВИЦА, 6 година, Вртић „Златокоса“, Ветерник; ментори: Драгиња Марјановић, Жељана Хинић

Награда за позоришни реквизит

Вртић „Мрвица“, **НАТАША ДАБИЋ**, **МАРИЈАНА ГЛИШИЋ**, Београд

Награда ликовним педагозима за колекцију радова

КАТАРИНА МАКСИЋ (ОШ „Светозар Марковић Тоза“, Нови Сад)

МИКА ЛОВРЕ (Креатива Арт, Лештане)

БИЉАНА БАЛОГ (ОШ „Бранко Радичевић“, Нови Сад)

Жири: **Драгана Вилотић**, архитекта и сценски дизајнер, доцент на Факултету техничких наука, Нови Сад; **Јована Деспич**, дипломирани сликар и дипломирани костимограф, Нови Сад; **Ратка Ђидер**, ликовни педагог, Сремски Карловци; **Викторија Чикош**, стручни сарадника за ликовно ПУ „Радосно детињство“, Нови Сад; **Емил Курцинак**, глумца и луткар, Позориште младих, Нови Сад; **Љубица Танкосић**, директор Центра за ликовно васпитање, Нови Сад

Отворена Изложба костима студената мастер студија Сценске архитектуре и дизајна

„МИКРОРЕЗОВИ“ У ИЗЛОЗИМА ШОК КОРИДОРА

– Стеријино позорје још од 2016. препознаје то што раде наши студенти, те смо редовни учесници пратећег програма фестивала што нам много значи и због чега смо им заиста захвални – рекла је шефица Одсека за уметност и дизајн Департамента за архитектуру Факултета техничких наука Татјана Дедић Динуловић, отворивши синоћ „Микрорезове“, изложбу костима студената мастер студија Сценске архитектуре и дизајна у излозима Шок коридора (пасаж Змај Јовине 22). Она је посебно апострофирала добру сарадњу са дежурним тимом Шок задруге Мултимедијалног центра „Лед арт“, поуздатим партнером у креирању изложби у специфичном изложбеном амбијенту пасажа, али и у класичном галеријском простору. За наш одсек ово је врло важна изложба, част нам је да је студенте водила сјајна уметница, добитница Златне арене, Стеријине награде... костимографкиња Даринка Михајловић ака Селена Орб.

Менторка студената Даринка Михајловић говорила је о специфичности стварања, производа заједничког рада студената са различитих факултета – Одсека сценске архитектуре и дизајна ФТН и студената Архитектонског факултета, који су уместо у простору, овај пут знање применили на кроју и интервенисали на текстилу. Повезује их интересовање за свет позоришта и проширено поље деловања у области сценског дизајна ван позоришта. Једна од области истраживања је и проучавање тканина и материјала, као и поље моде и одевања. Студенти су на радионицама истраживали различите врсте материјала. Изложбу „Микрорезови“ у специфичном, ушушканом простору у излозима Шок коридора чини поставка умањених модела кројева и скице.

–Кренули смо од основног кроја кошуље и панталона, а свако је имао слободу да начини сопствену интервенцију. Стога се у изложеним радовима могу видети различити приступи форми, ликовној анализи и обради одевног предмета – рекла је Даринка Михајловић, додавши да је за публику врло важан начин излагања радова у јавном простору, те да димензионост, у овом случају, мења тон поставке.

Аутори изложених радова су Катарина Цимбаљевић, Милена Грошин, Данијела Матовић, Марија Милосављевић, Андреа Сабо, Никола Стојадиновић, Милица Сурутка и Марија Варга. Кустоскиња и ауторка концепта је Даринка Михајловић ака Селена Орб.

Б. ОПРАНОВИЋ



Фото: М. Блашковић

ПОЗОРЈЕ МЛАДИХ

Вилијам Шекспир: УКРОЋЕНА ГОРОПАД

Колективна режија

Факултет драмских и филмских уметности
Универзитета Синергија Бијељина (Република
Српска, Босна и Хецеговина)

3. година глуме

Класа: Иван Јевтовић, ред. проф.

Асистент: Стојан Ђорђевић

РАЗМАХАНА МЛАДАЛАЧКА ЕНЕРГИЈА

Пандемија ковида 19 донела је многе негативне промене у свету културе, а уколико говоримо о Стеријиним позорју, једна од највећих последица је неодржавање Позорја младих током претходне две године. Ипак, овогодишње издање фестивала доноси повратак Позорја младих у пратећи програм, те студенти драмских и уметничких факултета у земљи и Региону имају прилику да одиграју представе које су створили током свог школовања.

Представа која је отворила Позорје младих на Камерној сцени Српског народног позоришта је *Укроћена горопад* по тексту Вилијама Шекспира, у извођењу и колективној режији треће године глуме Факултета драмских и филмских уметности Универзитета Синергија у Бијељини, класа коју предводе редовни професор Иван Јевтовић и асистент Стојан Ђорђевић.

Ова комедија Вилијама Шекспира са неколико линија приче, у свом центру ипак има причу о „неукроћеној горопадници“ Катарини и њеном просцу, а затим и мужу Петручији који настоји да укроти њену строгу и прзничну нарав. Ауторски колектив представе оставља у фокусу ову линију приче, али не занемарује ни остале ликове попут Катарининог оца, његове друге кћерке миле нарави, њених просаца, али и многих слуга и других споредних ликова. Разгранатост приче и велики број ликова свакако иду на руку глумачкој екипи будући да их има седамнаест, те имају простора да искажу своја умећа.



Фото: М. Блашковић

Сама представа почиње сценом колективног певања и свирања целог тима представе који је обучен у савремена одећа и налази се на сцени без икакве сценографије и са минималном реквизитом. Овај приказ указује на две ствари: сценску скромност која се и очекује од једне студентске представе просечних продукцијских могућности, али и креативну разиграност у форми живахне младалачке енергије која ће се преливати из певања и играња у драмске сцене и обрнуто. Остатак представе биће обележен изузетном динамиком и брзим темпом, понекад готово вртоглавим смењивањем сцена. Овим се не постиже само кондензација Шекспировог текста, већ и уливање новог сценског живота у текст који се некоме може учинити архаичним.

У вртоглавом смењивању сцена долази и до замена улога које глумци играју – велики део њих игра бар два лика, попут **Димитрија Лазивића** који игра и Петручија и пијанца Слаја или **Николе Поповића** који наизменично игра чак четири споредна лика. Будући да у Шекспировој драми има више мушких ликова, а да у ауторској екипи представе има више глумица, многе од њих глуме и мушке ликове попут **Кристине Богуновић Гаврић** која глуми оца Батисту или **Тијане Биочанин** која игра два мушка лика. Ово глумачко решење не само да је практично већ побуђује и асоцијације на Шекспирово време када су искључиво мушкарци играли женске ликове. Асоцијација се јавља и на многе Шекспирове драме са мотивима травестије, односно замене родних улога.

Мотив „кроћења горопаднице“ у Шекспировој *Укроћеној горопад* делује застарео, а начин на који је обрађен је сексистички – муж дрско и грубо „тренира“ своју жену, преображавајући је из охоло у послушну. Овакво мужевљево понашање данашњим речником назвали бисмо злостављањем. Међутим, велика врлина представе је што њена ауторска екипа критички и иронично приступа овом делу приче – Петручио (**Димитрије Лазивић**) пева о супрузи као о свом власништву, свом имању – чиме се представа и завршава – што нам указује на то како је схваћена улога жена у патријархату, па самим тим и у овој Шекспировој драми. С друге стране, директност у називању жене нечијим имањем и то кроз форму (брехтовског?) сонга даје целој представи преко потребан иронијски отклон.

Борисав МАТИЋ

Фото: М. Блашковић

**Према комаду Душана Ковачевића
Марштонци шрче њочасни крућ
ПОРОДИЦА ТОПАЛОВИЋ**
Академија уметности Нови Сад / Класа глуме на
српском језику

3. година глуме на српском језику
Класа: Борис Исаковић, ред. проф.
Миљан Војновић, сам. стр. сарадник

Режија: Борис Исаковић
Асистент режије: Миљан Војновић

МАРАТОНКЕ ТРЧЕ ПОЧАСНИ КРУГ

Представа *Породица Тојаловић*, испит 3. године глуме класе професора Бориса Исаковића и самосталног стручног сарадника Миљана Војновића на Академији уметности у Новом Саду, настала је према мотивима црне комедије Душана Ковачевића *Марштонци шрче њочасни крућ*. Представа је посвећена изненада преминулој колегиници и глумици Достани Николић чија је духовита биографија о јунакињи Аксентији Топаловић пренета кроз видео рад.

Текст представе полази од питања: шта би било са гробним предузећем „Дуго коначиште“ да су Топаловићи били жене, а не мушкарци, јер како у представи младих глумца каже Пантелија, родоначелница породице Топаловић, „Мушкарци су велики и досадан луксуз“. Овом променом фабула се није значајније променила у односу на причу полазишног комада јер проблем Топаловића није родно и полно условљен, али је транзиција из *очеви и синови у мајке и кћерке* створила простор за раскошни таленат глумица с обзиром на проблем недостатка драма са активним женским лицима.

Осим измене извршене у родном предзнаку актера, одступа се и у временском току – радња започиње 1871, а завршава 2021. године. *Породица Тојаловић* додатно је актуелизована позиционирањем јунакиња у друштвено-политичко-економски контекст који се мењао током година. Опортуне и користољубиве Максимилијана (*Јована Омеровић*), Аксентија, Милунка (*Нина Перге*) и Лакица

(*Марија Ашанин*), користиле су Први и Други светски рат за лично богаћење, уживале бенефиције које им је пружала Југославија, одржавале блиске везе са „подземљем“ '90-их, подржавале различите председнике Србије... Како је која несрећа задесила земљу, тако су Топаловићке задовољно користиле ситуацију за ширење свог посла. Премда Ковачевићев комад одликују бритке шале и црни хумор, студенти и студенткиње успели су да драмски текст додатно обогате и надограде духовитошћу. Рецимо, Кристијан (*Марко Петковић*), момак Мирке Топаловић (*Маја Јелић*), комично исмева помодарску спиритуалност, а Ђенка (*Марта Шћекић*) вешто и с мером поиграва се са стереотипима које везујемо за Црну Гору.



Фото: М. Блашковић

Осим доброг текста ова представа указује и на суштину позоришног чина, а то је причање приче, па је читав комад режиран тако да сви глумци и глумице седе у полукругу, додају се микрофонима, причају своје биографије и препричавају породични сукоб са повременим коментарима као одбраном свог лика. У позадини је видео бим који објашњава, илуструје или визуелно обогаћује историјски контекст. Сјајни и даровити глумци, осим поменутих и *Невена Ковачевић* (у улози Биље Питона), *Огњен Мићовић* (у улози батлера Оливера) и *Раде Петровић* (у улози настрадалог Лазара Савића), успели су прецизно и јасно да пренесу причу и емоцију уз минималну физичку радњу. Нарочито бих издвојила и похвалила Топаловићке које маестрално тумаче своје улоге.

„Ми ћемо сахранити цео свет“, једна је од завршних реплика најмлађе Мирке Топаловић, чиме упозорава на устројства похлепног друштва које је њена породица својим подржавањем и репродуковала. Реплика стоји као опомена, али и вапај за променом.

Дивна СТОЈАНОВ



Фото: М. Блашковић

ОКРУГЛИ СТО ЈА САМ ОНА КОЈА НИСАМ

СУШТИНА НИКАДА НИЈЕ ДОСАДНА

Округлом столу о представи *Ја сам она која нисам* (Загребачко казалиште младих, Хрватска) присуствовали су редитељ **Паоло Мађели**, равнатељица ЗКМ-а **Сњежана Абрамовић Милковић**, глумци **Миливој Беадер**, **Урша Раукар**, **Луција Шербеџија** и **Анђела Рамљак**.

Редитељ **Паоло Мађели** истакао је да је текст који је добио од Матишића нешто што није ни претпоставио да ће бити написано. „Ред је био да он отвори ту тему. Ако постоји интелектуалац за којим жалим што више није међу нама – то је Пазолини. Београд је за мене био центар света, преко Битефа, до других фестивала, а њега сам упознао на Фесту. Везао сам се с тим генијалним типом и често сам га посећивао. Он је био непослушни интелектуалац. То је човек који је говорио о сопственим контрадикцијама. Католик, хомосексуалац и комуниста. Мате Матишић је католик, анархиста, непослушни интелектуалац, фали му само да буде хомосексуалац и буде хрватска варијанта Пазолинија. Немирни и непослушни ум у хрватском простору какав се ретко виђа. Ја сам Италијан, па могу из потпуно другачије перспективе да гледам неке ствари, вероватно више оптерећен тиме него ви, јер ме више дотиче. Њему је требало три године да напише овај текст, као и код осталих интелектуалаца, није сам у уметности тј. уметност није увек у центру пажње. Тешко је преживети и живот није једноставан. Често сам мањина, па и у овоме што ћу сада рећи – мене не занимају полови и не занима ме женско питање. Те три једночинке су настале као један комад, рекао сам писцу да не буде слуга форме. Ако је вредна, форма је нешто што може постати суштина. А суштина никад није глупа ни досадна.“

Гласање публике за најбољу представу ЈА САМ ОНА КОЈА НИСАМ – 4,72

На референцу на Стари завет у наслову подсетио је модератор **Влатко Илић**. **Мађели** је додао је да је то питање жене у тексту. Нагласио је да се велики писац идентификује са свим ликовима. „Не постоји већи женски писац од Чехова, он се идентификује са женама, напосто је жена док пише. Једина разлика коју уочавам је она између великог и малог писања.“ У разговор се укључила **Урша Раукар** нагласивши да се у трећем чину скупљају све три приче. „Подсетила бих како се види да је писац мушкарац. Писац који се особно највише раствара и отвара пред публиком. Својим целим срцем које ставља пред нас жели нас раздрмати и жели нам истаћи митске тачке и друштвене грозоте. Све улоге су феноменално написане у животном и филозофском смислу. Мислим да Станка скупља све што треба да се каже и забије до краја поенту.“



Паоло Мађели каже да се форма создаје тек на крају пута. **Урша Раукар** истиче да је Мађелијева режија текста крајна. „Памтимо фантастичне представе које су преокренуле хрватско глумиште. Ова режија је мастерпис зато што знање, образовање, таленат, искуство и креативност, и оно што се добија с годинама, воде најбољим решењима и томе да представа полети. То што су Жељка Удовичић Плештина и Мађели урадили с тим текстом више је од текста, нарочито први део. Овде се ради о величанственом тексту и још бољој режији“, нагласила је Урша Раукар.

Луција Шербеџија каже: Кад се у представи папири сруше, мења се принцип представе а Паоло је говорио да не читају дидаскалије. „Сценографски и глумачки се од прве приче режијски помиче према гледаоцу и огољава, преко друге и треће приче, све се приближава гледаоцу. То је драгоценост представе.“

Модераторка **Исидора Поповић** је наговестила питање рецепције и реакције публике. Питање смеха доводи до парадокса и упућује да је смех нека врста аутоматизма. То је прокоментарисала **Анђела Рамљак**, рекавши да је смех нека врста растерећења. „Паоло је такав да ствари преокреће на другу страну кованице. Трагедија је увек комична, и обрнуто. Живот је много перверзнији од театра и у тој бици, ту га морамо добити. Из визуре мог лика, то је малолетна девојка коју отац уместо пред олтар доведе до проституције. Како она са шеснаест година да каже „Ја сам та која јесам“, она то није и не може да каже. То је као вода која проналази пут, како да свој идентитет успостави, кроз бунт и да каже да је нико неће угњетавати. Јер она јесте. Она би била много окрутнија од Јеркице да се окренула криминалу. То често виђамо у животу.“

Паоло Мађели истиче да је у томе парадокс. „Ти криминалци су позитивнији од грађана.“ **Миливој Беадер** каже да свугде има таквих тирана који одлучују о нашим судбинама и животима. „Ми смо га направили да буде симпатичан. Хумор је ту, људи се смеју на потпуно неочекиваним местима. Осетио сам јуче да су ми се смејали, када се никад нису смејали. То је било занимљиво путовање, од почетка до краја представе.“

Из публике се јавио директор Позорја **Мирослав Радоњић**. Захвалио је ансамблу који је приредио позоришни догађај, и нагласио да је постало редовна појава када је у питању Загре-

бачко казалиште младих. „Представа *Зајребачки њеншајрам* је такође изазвала огромну пажњу својевремено на Позорју. Жао ми је што пре две године нисмо имали у конкуренцији представу *Марајшонци ширче њочасни круџ*, коју је Паоло радио са Жељком, то је можда најбоља адаптација Ковачевићевог текста. Честитке Сњежани која успешно води ово позориште, које је, без сумње, једно од најуспешнијих на овим просторима, о чему сведоче гостовања и представе које су релевантне. Наш селектор је имао слатку муку да бира између две добре представе, ова Паолова и представа Оливера Фрљића. Када је реч о овом тексту, наша публика је била у прилици да се упозна са његовим радом. Мата је један од најзанимљивијих и најзначајнијих писаца на овим просторима, припада класичном драмском писању, сваки његов текст је врло актуелан, критички интониран, савремен, ангажован, али ниједног момента не залази у домен дневне актуелне политике. На плану језичког израза и градње ситуације, ту су ликови који постоје око нас, нису копије и нису типизирани. У питању је сјајан глумачки ансамбл. Имао сам сумњу како ће то изгледати на нашој великој сцени. Пратио сам представу са балкона, било ми је боље и ефектније са дистанцом. Кад се гледа са дистанце, онда и визуелни ефекат долази до изражаја. То је тотални театар, са свим аспектима на врхунском естетском и уметничком нивоу, што је публика препознала. Надам се да ћемо и даље сарађивати.“

Урша Раукар додала је да је Матишић веома оштар у друштвеној критици и изузетно политичан. „Хрватска није спремна на то. Ова представа је наишла и на оне који су то идеолошки критиковати. Нису схватили или нису спремни прихватити тако драстично упозорење које даје Матишић. Нисмо добијали награде из идеолошких разлога, добили смо награде за видео. Друштво није спремно за њега, он је тачан и убојит.“

Равнатељица **Сњежана Абрамовић Милковић** укључила се у разговор: „Мате је инспирисан стварним животом, казалиште не мора бити естетизирано и лепо. Има отпора да се лепо чита овај комад и ова представа.“

„Ја прозивам све нас, докле иде то негирање, док не признамо и док не признамо сами себи у фацу. Не смемо да заборављамо то!“, рекла је **Урша Раукар**.

Сашо Огненовски из Скопља јавио се из публике и рекао да је њега дотакла чињеница што женски проблем није родни проблем, није идеолошки, ни цивилизацијски, већ феноменолошки. „Представа је о томе да прекинемо да о женском проблему говоримо као родном, морамо напустити такав приступ овој теми. То су интимне судбине. Нисмо спремни ни издалека. Има још тамнијих прича у неком вилајету.“

Из публике се укључила и **Тања Максимовић**, истакавши да је ово интересантан начин да се третирају женска права, ни рушење ни патријархат не подразумевају борбу за женска права. Публика је добро реаговала на добро написан текст. Док сам гледала представу, размишљала сам о правима жена. За женска права морамо се борити приказујући овакве ситуације, а не кроз изливе беса. Били сте фантастични.“

Милена КУЛИЋ

СТУДЕНТ КРИТИЧАР: ЈА САМ ОНА КОЈА НИСАМ

„СВЕТ ЈЕ ПРЕПУН СРЕЋНИХ ДЕВОЈЧИЦА И НЕСРЕЋНИХ ЖЕНА“

Другог дана фестивала гледали смо представу Загребачког казалишта младих *Ја сам она која нисам*, у оквиру међународне селекције *Круџови*. Режију потписује Паоло Мађели, а драматуршкиња представе је Жељка Удовичић Плештина. Мате Матишић је аутор три једночинке: *Хрвајска Лолиша*, *Порно филм* и *Жена девојчица*, које заједно чине целину. Загребачко казалиште младих је гостовало и претходних година на Стеријином позорју и увек привуче велики број гледалаца.

У средишту радње три једночинке су жене различитих животних доби, друштвеног положаја и материјалног стања. Жене из све три једночинке повезане су насловом драме који је антитеза на реченицу из Библије коју Бог говори Мојсију: „Ја сам онај који јесам“ што значи „Ја постојим“. Код Матишића, жене одговарају са: „Ја не постојим“. Матишићеве жене су различите, али их повезују тешке животни судбине које, нажалост, нису бирале.

Прва једночинка, *Хрвајска Лолиша*, уводи нас у свет проституције и криминала. Улогу локалног мафијаша и власника ноћног клуба Јеркице тумачи глумац Миливој Беадер и заједно са глумцима Маром Мартиновићем, Анђелом Рамљак, Филипом Нолом и Хрвојом Бегић, доноси нам атмосферу подземља. Насиље и сексуална експлоатација жена су у средишту једночинке. Миливој Беадер као Јеркица је окрутни криминалац који у слободно време чита Крлежу. Публика је на његове реплике реаговала смехом због парадоксалне идеје да криминалац боље познаје дела Мирослава Крлеже од професора на факултету. Структура једночинке је једноставна и на крају долази до обрта који нам указује на мучну реалност света проституције.

Једночинка *Порно филм* говори о жени која је жртва сексуалног насиља, али је у трауми пронашла своје телесно задовољство и због тога се упустила у свет порно индустрије. Луција Шербечија тумачи лик садо-мазо спремачице Руже, док је њен партнер на сцени Франо Машковић, гинеколог који сумња да га жена вара. Друга једночинка се разликује у структури од прве јер у себи носи вишеструки обрт и причу у причи. Захваљујући промени структуре, аутор нам држи пажњу јер се не понавља. Лик Руже се враћа у трећој једночинки *Жена девојчица*, заједно са Јеркицом и малолетном проститутком Николином. У средишту једночинке је лик Станке (Урша Раукар), пијанисткиње која се одала алкохолу. Посебно бих истакла болну сцену мајчине туге за губитком детета коју тумачи Урша. Занимљиво је посматрати однос Јеркице и Николине који се потпуно разликује од прве једночинке. Јеркицу смо упознали као суровог криминалца, а у *Жени девојчици* је послушан човек који Николини у једном тре-

нутку обува ципеле и носи торбицу. Релативизација истине, карактеристична за Матушићево дело, огледа се у све три једночинке кроз комичне елементе. Остатак уиграног глумачког ансамбла чине Барбара Прпић, Дорис Шарић Кукуљица, Дадо Ћосић и Зоран Чубрило.

Све три једночинке у себи носе обрт који тражи од нас да се запитамо о људима у нашем окружењу, да ли неко нама близак крије сличну судбину као јунаци на сцени? Матишић је у овим једночинкама покренуо низ изузетно важних тема као што су положај жене у друштву, малолетна проституција, силовање, алкохолизам, менталне болести, физичко насиље и корупција. Све се то види и у целини, али и у детаљима. Аутор нам кроз споредне ликове као што је проститутка Енеса (Хрвојка Беговић), која трага за својим дететом ког је морала дати на усвајање, показује ужас у ком су заробљене жене криминала и проституције. Енеса је жртва и сексуалног насиља које се одиграло током рата у Босни и Херцеговини, а данас ради као проститутка ратног профитера Јеркице што је још један парадокс савременог друштва.

Пажња публике била је усмерена на видео-бим који приказује видео-снимке током све три једночинке. Намера редитеља да је се најпотресније сцене прикажу кроз кратке клипове аутора Ивана Марушића Клифа. У њима се огледа поновно рађање јунакиња, њихова унутрашња бол и највеће чежње. Сценографија представе (Миљенко Секулић) је ефикасна и редитељ користи исти намештај током све три приче, успешно нас пребацујући на различите локације. Истакла бих тренутак у другој једночинки, када се на ликове руши пакпапир којим се глумци умотају и тиме драматуршка улога сценографије добија симболичку функцију. Коришћењем истог сценског простора, редитељ је учврстио преплитање прича и тиме нам жели рећи да је све иста метафора – „Ја сам она која нисам“.

Музика, за коју су заслужни Иванка Мазуркијевић и Дамир Мартиновић Мрле, креирала је атмосферу у свакој сцени. Тоновни иду од нежних, па све до агресивних који нам указују на долазак трагичног тренутка. Посебно бих истакла оригиналну песму „Lucky“ коју изводи Луција Шербеџија на крају друге једночинке. Текст песме говори о срећи оног који умре први, чиме се друга једночинка заокружује и поентира.

Мисао за сам крај представе којом се поентирају све три једночинке је: „Како је могуће да је свет препун срећних девојчица и несрећних жена?“ Изговара је јунакиња у којој се сломљеност живота највише огледа, она која је најстарија и свесна света у ком је сваки дан борба за опстанак. Редитељ додатно повезује наслов драме са једночинкама кроз појаву девојке која свира акустичну гитару (Катарина Бистровић Дарваш). Она је та девојка која није, она која не постоји. А ми да ли постојимо? Ако се правимо да не видимо корумпираност, физичко насиље, душевне проблеме, да ли смо ми заправо присутни? Ова представа нас позива да будемо они који јесмо.

Драгана ЂОКИЋ,
1. година драматургије
Академија уметности Нови Сад

ОКРУГЛИ СТО ИЗБИРАЧИЦА

СВИ СМО МИ НЕКАД МАЛЧИКА

Округли сто о представи „Избирачица“ (Народно позориште Суботица) окупио је екипу ове представе. Присуствовали су: **Миња Пековић, Игор Грекса, Срђан Секулић, Јелена Михајловић, Ирена Шаровић, Ива Милошевић и Оливера Ђорђевић.**

Оливера Ђорђевић, уметничка директорка позоришта, истакла је да није било размишљања о јубилеју. „Коста Трифковић спада у битне комедиографе, пре појаве Нушића имали смо њега, који није имао критички приступ, већ више на нивоу гега, али озбиљно је на трагу осликавања друштва, ви видите да те жене имају улогу само да се удају. Постоје многе средине где је то тако. То је циљ и занимање жене, а ово је део те традиције, ствар је менталитета и слике друштва.“

Гласање публике за најбољу представу ИЗБИРАЧИЦА – 4,61

У разговор се укључила редитељка **Ива Милошевић** и истакла да је Трифковић много потцењен, пружио је могућност за стилизацију и кроз језик, ритам, темпо и музикалност својих комада, он кроз ту лепршавост нуди могућност за стилизацију. „Волела бих да радим и истражујем нашу драмску баштину, на неки свој начин.“

Уметничка дираекторка је рекла да наивна фабула комада често скрива озбиљну причу о којој писац прича. „Дефинитивно је Трифковић с разлогом у српским позориштима, мислим да не захтева посебну одбрану. *Избирачица* није дуго постављана, треба чешће и више.“

Модератор **Влатко Илић** је подсетио на феномен театра апсурда, а **Ива Милошевић** је прокоментарисала да је дошла с одређеним смерницама и одређеним одлукама у овај ансамбл, који је упознала у *Злој жени*. „Тад сам записала ‘од Гогоља до Јонеска’ у своје белешке. Оно што смо добили чак иде и до неког Брехта. Апсурд је постао чињеница у свету површности, јурњаве и форме која која је постала важнија од суштине, настаје констелација опште глупости и пристајања где сви постајемо вољно или невољно саучесници. Тако постаје апсурд.“

„Велики изазов је да се на сцени то прикаже видљивим али да се не одузме поетици, том темпу и брзини, и да се не банализује и не украшава украсима који вређају публику и који су преочигледни“ – додала је **Ива Милошевић**.

Миња Пековић се укључила у разговор: „Увек је задовољство кретати се кроз разне моделе на сцени. Не бих волела да се одредим само за један стил и један жанр. Најсрећнија сам када идем ка неком новом изазову. То

јесте било захтевно, било је занимљиво када сам схватила да то све делује тако лагано. А није. Занимљиво је да плес у социјалним круговима делује тако умешно и вешто, а то увек има цену. Мени је било узбудљиво да споља све делује лагано и слатко, а да у суштини носи горчину. Мислим да свака конвенција која постаје строга постаје апсурд. Чим се труди да се укључи у туђа правила, све постаје мучно и тешко, постаје апсурдно јер излази из своје аутентичности. Починемо овај разговор причом о форми. Некада форма има тенденцију да све прогута. Свако од нас је мали, има потребу да буде вољен и прихваћен. И свако од нас мисли да када покажемо оно што мислимо, да ћемо бити одбачени. То је била мисаона путања током рада на представи. Сви се питамо где сам ја испао Малчика, можда не у тој мери и на тај начин, али сигурно је да сам негде проклизнуо. А сигурно смо сви погрешили и сви смо били мала лутка у свету, бар на тренутак.“

Ирена Шаровић, задужена за сценски покрет и кореографију, рекла је да је то прва сарадња са овим позориштем и да није знала шта да очекује. „Увек је изазов радити са глумцима који нису играчи. Током силних проба покушали смо да подигнемо лествицу онога што се зове сценски покрет. Они немају ниједан моменат где могу да се опусте. То делује лако, а ствар је вежбе и проналажења тачних решења. Свако од њих има специфичан покрет, они су, везано за глуму, проналазили посебна решења. То је о изведено виртуозно. Коментари су били добри и поносни смо на то. Уметност мора бити умешност и мислим да смо успели то да урадимо. Ово је представа где глумци морају бити у фокусу, то је механизам који тако функционише.“

Игор Грекса је рекао да су говор и сценски покрет подједнако присутни. „У сваком пројекту требало би да се бавимо свим тим елементима, својим телом и присуством на сцени. Када се говори о форми и садржају, прошла ми је мисао кроз главу, напорно је и физички тешко, ми смо испуњавали друштвену конвенцију играња представе синоћ.“

О вредности дела Косте Трифковића говорила је **Јелена Михајловић**. „О његовом таленту и способности да сагледа свет око себе говори и то да ми данас оволико имамо да кажемо о његовом делу. Та форма је ту баш

зато што је историја позоришта помогла да не буде банална, Трифковић данас може да се изведе без драматуршке интервенције, ово је био прави начин да се откључа тај комад, смештање у савремени миље било би банално. У савременом контексту био би неупотребљив. Жене и данас трпе притисак, нема потребе да се ставља у савремени миље и волим што је задржана та форма и што данас говоримо и о Брехту и о апсурду. Нама није било ограничавајуће, ми смо имали огромну слободу да изградимо те ликове и да их уобличимо. Наши трагови били су другачији, били смо прилично слободни да у задатим оквирима креирамо те улоге.“

Срђан Секулић је прокоментарисао да у нашој епохи постоје конвенције које сви поштују. „Наши ликови налазе се у позицији потпуне немоћи да нешто промене. У површности односа, схватања себе, живота, данас постоји нешто слично, данас би то било у домену виртуелне реалности, они нису имали тик-ток и инстаграм али имали су свет правила који је био далеко од њих и њихове суштине. И данас се прави паралела света у којем живимо, али и потреба да се живот представи на другачији начин.“

Јелена Михајловић је додала да они размишљају о томе да се нешто мора и да не смеју да буду гори од других и зато морају да организују вечерњу забаву. На то је **Срђан Секулић** рекао да се иде од тачке до тачке у креирању улоге. „У њиховом животу све је испрограмирано. Њихови цели животи су испланирани и прецизно одређени и зна се тачно како се шта ради. Тако је цела представа направљена. Та беспомоћност да се одупру у тој конвенцији јесте блиска неким нашим животима.“

Милена КУЛИЋ

СТУДЕНТ КРИТИЧАР: ИЗБИРАЧИЦА

Класично дело српске драмске књижевности, комедију *Избирачица* Косте Трифковића, редитељка Ива Милошевић и ансамбл суботичког Народног позоришта постављају као високостилизовану и модерну представу. *Избирачица* је реалистична комедија са елементима водвиља, а у овој представи ликови изгледају као порцеланске лутке. Ирена Шаровић је урадила сценски покрет тако да се ликови крећу као марионете – круто и непридно, а сцена изгледа као сцена за луткарску представу. Све то доприноси осећају да је свет који нам се приказује на позорници херметички затворен, а да марионетама на позорници управља друштвена конвенција.

Ива Милошевић додаје плесни пролог у ком уводи све ликове, осим тога користи текст *Избирачице* без скраћивања. Њена интервенција огледа се у померању жанра представе која се види кроз стилизацију покрета, плеса и глуме. Сврха тога је да укаже на површност односа који настају услед жеље да се удовољи очекивањима средине. Она поставља питање да ли су љубав и патња коју ликови осећају истините или су и они површни. Средства уз



Фото: М. Блашковић

помоћ ког стварне емоције ликова повремено испливају на површину су покрет и глас. Један од примера је кад Малчкини родитељи, Соколовић и Јеца, које тумаче Милош Станковић и Весна Кљајић Ристовић, током жустре свађе око вечерњих забав на помен кухиње у којој су се упознали крену да уврћу стопалима и пуцкетају зглобовима чиме се покаже да постоји нека топлина у њиховим односу, да није састављен само од свађи и препирка које чујемо. Покрет је и велики извор комике, поготово када се користи као контрапункт у односу на дијалог.

Сваки лик је направљен да буде изразит, а најизразитији је Бранко ког игра Владимир Грбић. Он за сваку емоцију има одређену гестикулацију и фацијалну експресију коју на лице навлачи као маску. У тренуцима кад би требао да осећа патњу због Саветине неузвраћене љубави, реагује тако што се пресавије као играчка којој су се истрошиле батерије. Треба поменути и слугу Јована, ког игра Зоран Бучевац, који се од осталих ликова истиче спорашћу кретања. Он се појављује, шета с једног краја сцене на други, хода као лутка на навијање и уноси реквизите који су у том тренутку потребни, што кулминира уношењем добоша којим пропрати Тошицин монолог у ком објављује „рат“ Штанцики и Бранку. Лик Тошице тумачи Игор Грекса, он у другом делу представе осваја публику својом неспретношћу и упорношћу и непрестаним домунђавањем са публиком, а свака његова појава изазива кикотање. Малчику игра Миња Пековић ефектно, с пуно енергије и тачно одмереним комичним тајмингом.



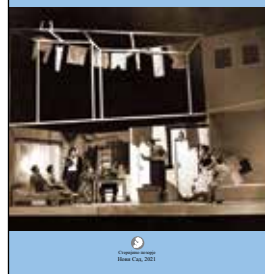
Фото: Б. Лучић

Иако овакав стилизовани приступ представи на почетку делује ефектно, како представа одмиче и радња у коладу се убрзава и усложњава, изражен покрет порцеланских лутки све више успорава представу. Ипак, највеће достигнуће представе је то што Ива Милошевић баш том стилизацијом успева да успостави критички однос спрам света који се приказује у *Избирачици*, а да не изгуби раздраганост и младалачку безбрижност коју комад има и која публику осваја.

Димитрије ПЕТРОВИЋ,
3. година драматургије
Академија уметности Нови Сад

НОВА ИЗДАЊА СТЕРИЈИНОГ ПОЗОРЈА

СРПСКА ДРАМСКА БАШТИНА
НА МАРГИНАМА СЦЕНЕ 2



Посебна издања
**СРПСКА ДРАМСКА
БАШТИНА НА
МАРГИНАМА СЦЕНЕ (II)**
Уредник Снежана Савкић

Стеријино позорје све више има улогу научног Института за позоришну уметност (још увек не постоји у Србији). Покренуло је пројекат којим је указано на један од важних циљева научноистраживачког ангажмана тј. систематски научни рад у области позоришне уметности, који неће бити ограничен само на позоришну историју Новог Сада и Војводине. Овај пројекат до сада је резултирао са пет научних зборника, од којих је последњи посвећен управо српској драмској баштини која је из различитих разлога остала на маргинама сцене, а ова свеска зборника је наставак истраживања наше драмске баштине.

Учесници: проф. др Сава Дамјанов (руководилац пројекта), др Исидора Поповић (Матица српска), Александар Милосављевић (СНП), Анђелка Николић (редитељка), др Зоран Ђерић (СНП Нови Сад), др Зоран Максимовић (Позоришни музеј Војводине), мрс Горан Ибрајтер (уредник Фестивалског центра Позорја), Ивана Кочи (Позоришни музеј Војводине), др Марина Миливојевић Мађарев (Академија уметности Нови Сад), Снежана Николић, мрс Дивна Стојанов, мрс Младен Ђуричић (Филозофски факултет Нови Сад), мрс Милена Кулић (Филозофски факултет Нови Сад)



СУТРА НА ПОЗОРЈУ ПОНЕДЕЉАК, 30. МАЈ

11.00 часова / Међународна селекција „Кругови“

Округли сто: My name is Goran Stefanovski

12.00 часова / Такмичарска селекција

Округли сто: Флеке

14.00 часова / Културни центар Новог Сада

(Католичка порта 5)

Позорје младих

Према Еурипиду: МЕДЕЈА

Академија уметности Београд

17.30 часова / СНП, горњи фоаје Сцене „Пера Добриновић“

Дани књиге

Издања Стеријиног позорја

Јован Љуштановић: Позориште кроз зечје уши

Приредила Горица Радмиловић

Говори Горица Радмиловић

Виолета Голдман: Визуално мишљење у креативном процесу глумца

Говори ауторка

Оливера Милошевић: Театрологике (I)

Говори др Иван Меденица

19.00 часова / СНП, Сцена „Пера Добриновић“

Такмичарска селекција

ПРОТЕКЦИЈА

Текст: Бранислав Нушић

Режија: Кокан Младеновић

Народно позориште Сарајево

(Босна и Херцеговина)

19.30 часова / Културни центар Новог Сада

(Католичка порта 5)

Позорје младих

Милена Марковић: БРОД ЗА ЛУТКЕ

Академија уметности Београд

21.15 часова / Академија уметности Нови Сад

(Ђуре Јакшића 7)

Позорје младих

Вилијам Шекспир: САН ЛЕТЊЕ НОЋИ

Академија уметности Нови Сад,

Класа глуме на мађарском језику

21.30 часова / СНП, Сцена „Јован Ћорђевић“

(публика је на сцени)

Такмичарска селекција

ПОСЛЕДЊЕ ДЕВОЈЦИЦЕ

Текст: Маја Пелевић

Режија: Кокан Младеновић

Позориште „Деже Костолањи“ /

Kosztolányi Dezső Színház Суботица

АБИМ:

Бити мушко – значи поштовати

Оца. Државу. Традицију.

А ти, шта мислиш – ко си, шта си?

Мислиш да дижеш некакву револуцију?!

Ах, револуција – слушај ти њега!

Која још вјерује у таква срања!

Министар Љубић – мој је колега!

Личност од највећег поштовања!

И ти си нашао то баш сада...

Баш сад да пишеш и да кењаш,

Када сам најзад био на корак

Од унапређења и пресељења!

(Бранислав Нушић, *Пројекција*;

адаптација текста и сонгови Милена Богавац)

да ли можемо да купимо половни ембрион?
second hand?

који неком више не треба па је оставио на полици?
наравно да можете све те нерођене бебе

сва та замрзнута деца
чекају на вас

стотине хиљада ембриона
стоје на леду као неки слатки коктелчићи

(Маја Пелевић, *Последње девојнице*)